

BügelHajema

Plek voor ideeën

Ecologische inventarisatie Manege Ter Apel

Om de uitvoerbaarheid van onderhavig plan te toetsen, is een ecologische inventarisatie van de natuurwaarden in het plangebied uitgevoerd. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving. Het doel hiervan is om na te gaan of een vooronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet (Ffw), een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en/of een analyse in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Het plangebied is daartoe op 6 augustus 2015 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv.

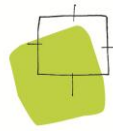
Bomengroep ten noorden van de manege

Terreinomstandigheden

Het plangebied bestaat uit het terrein van een manege en een klein deel van het omliggende bos. De bebouwing bestaat uit een voormalige stadsboerderij en een paardenrijhal. Ten oosten van de rijhal ligt een buitenrijbak. Ten zuidwesten van de bebouwing is een uitloopruimte voor pony's aanwezig.

De ontwikkelingen zijn voorzien op de locatie van de huidige buitenbak (bouw inrijhal), op de uitloopruimte van de pony's (aanplant bomen), op een bomengroep direct ten noorden van de huidige rijhal (aanleg buitenrijbak).

Ten tijde van het veldbezoek was de nieuwe inrijhal reeds in aanbouw. De huidige bebouwing blijft intact.

Soortenbescherming

Flora- en faunawet

Met ingang van 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde soorten worden opgesomd in de 'lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. De Algemene Maatregel van Bestuur ex artikel 75 van de Flora- en faunawet van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten (licht beschermd, middelzwaar beschermd en streng beschermd). De inheemse vogelsoorten hebben een eigen afwijkend beschermingsregime (vallen zowel onder het middelzware als het strenge beschermingsregime).

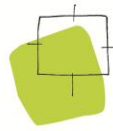
Inventarisatie

Uit de informatie van Quickscanhulp.nl¹ (© NDFF - quickscanhulp.nl 6 augustus 2015, 14:06:31) komt naar voren dat in de directe omgeving (straal van 1 km) van het plangebied enkele (middel)zwaar beschermde planten- en diersoorten voorkomen. Het betreft waarnemingen van diverse vogelsoorten, vleermuizen (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis), planten (daslook en gulden sleutelbloem) en zoogdieren (eekhoorn en steenmarter). Op basis van het veldbezoek blijkt echter dat het plangebied een beperkte natuurwaarde heeft.

Ter hoogte van de huidige buitenrijbak en de uitloopruimte van pony's is geen vegetatie aanwezig. De bomengroep ten noorden van de rijhal bestaat uit circa 30 bomen, waaronder zomereiken, beuken, douglasspar, Amerikaanse eik, es en tamme kastanje. Tevens staat er opslag van gewone esdoorn, beuk en zomereik, enkele exemplaren hulst en gewone vlier en braamstruweel. De bodem is bedekt met afgevallen blad (grove humuslaag). Er zijn geen beschermde planten aangetroffen. Gezien het dichte bladerdek en de zure leemarme bodem (informatie bodemdata.nl) is een rijke flora ter plaatse ook niet te verwachten. Waarnemingen van de beschermde soorten daslook en gulden sleutelbloem zijn waarschijnlijk afkomstig uit het nabijgelegen kloosterbos en natuurgebieden nabij de Ruiten Aa.

In en rond het plangebied zijn bomen en struiken aanwezig waarin vogelsoorten als merel, heggenmus en vink tot broeden komen. In het bos kunnen soorten als boomklever, grote bonte specht, merel, houtduif en grote lijster worden verwacht. In het plangebied zijn geen holtes waargenomen die geschikt zijn voor holenbroeders. Alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd. Over het algemeen is het nest van vogels alleen beschermd wanneer dit in gebruik is om een broedsel groot te brengen

¹ Quickscanhulp.nl is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.quickscanhulp.nl).

(tijdens het broedseizoen). Nestplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zijn in en direct rond het plangebied niet aangetroffen.

Gezien het ontbreken van voldoende dekking heeft het plangebied voor grondgebonden zoogdieren weinig waarde. Een soort als bosmuis (licht beschermd) kan er voorkomen. Er zijn ook geen nesten of vraatsporen van eekhoorn aangetroffen.

Het is waarschijnlijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Vooral de locaties van de buitenrijbak en de uitlooplocatie van pony's zijn hiervoor geschikt. Alle vleermuissoorten zijn streng beschermd. Verblijfplaatsen (geen gebouwen en geschikte bomen) of vliegroutes (geen doorgaande lijnvormige landschapselementen) van vleermuizen komen in het plangebied niet voor.

Toetsing

Het plangebied is geen hoogwaardig foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast is in de omgeving een ruim aanbod aan foerageergebied aanwezig. Het is de verwachting dat het plangebied na inrichting voor vleermuizen een vergelijkbare functie voor vleermuizen zal blijven houden. Negatieve effecten op in de omgeving verblijvende vleermuispopulaties worden niet verwacht. Voor vogels zal door de kap van bomen de waarde na inrichting iets lager zijn. De aanplant van bomen heeft op de langere termijn juist weer een positief effect op vogels.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord. Het is verboden nesten van vogels (indien nog in functie) te vernietigen of te verstoren. Om een verbodsovertreding te voorkomen, dient bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedvogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

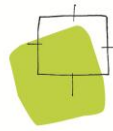
Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van enkele licht beschermde soorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij exemplaren worden gedood. De aanwezige licht beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Flora- en faunawet.

Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) van kracht geworden. Deze wet bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Nbw 1998 zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt.

Onder de Nbw 1998 zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS wordt tegenwoordig ook Natuurnetwerk Nederland genoemd. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en is voor de provincie Groningen uitgewerkt in het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2009 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

Natuur buiten de EHS

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt verder buiten de EHS-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden.

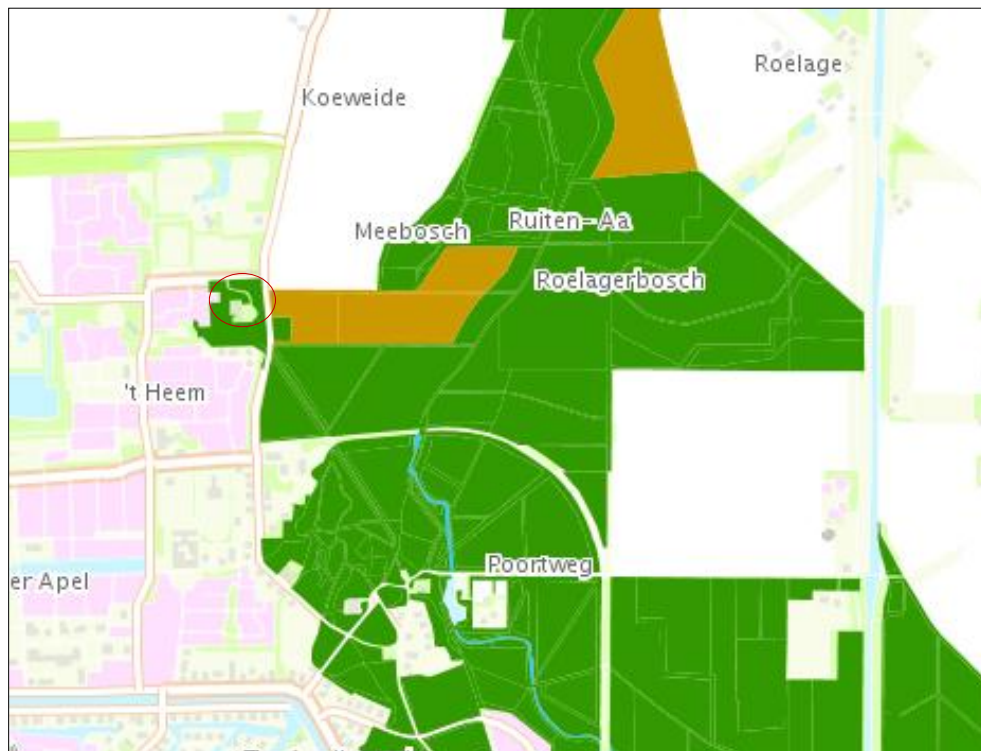
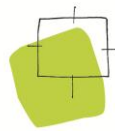
Inventarisatie

Het dichtstbijzijnde beschermde gebied in het kader van de Nbw 1998 betreft het Natura 2000-gebied Lieftinghbroek op een afstand van ruim 13 km. Het project vormt geen onderdeel van bestaande bos- en natuurgebieden buiten de EHS, maar is wel aangewezen als EHS als zodanig.

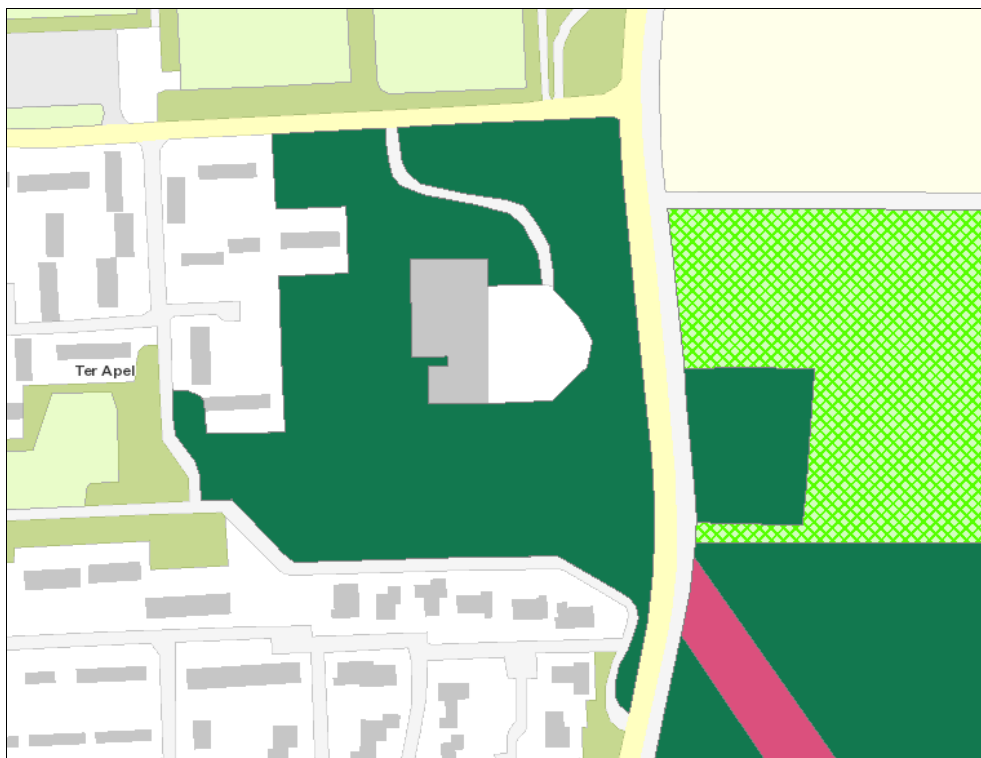
Het terrein van de manege ligt midden in een bos dat beschermd is in het kader van de EHS (figuur 1). Van het plangebied is alleen de bomengroep ten noorden van de huidige rijhal onderdeel van dit beschermde gebied; het terrein van de manege inclusief toerit valt er buiten.

In de Omgevingsverordening provincie Groningen 2009 staat aangegeven: “Voor zover een bestemmingplan betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van de EHS voorziet het plan niet in wijziging van de bestemming of wijziging van de regels ter zake van het gebruik van de grond die in significante mate afbreuk doet aan:

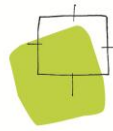
- a. het areaal van de van de gronden die deel uitmaken van de EHS; of
- b. de samenhang tussen de gebieden die deel uitmaken van de EHS; of
- c. de aanwezige en mogelijke abiotische kenmerken en waarden van de van de EHS deel uitmakende gronden, aangegeven in bijlage 16; of
- d. de door GS vastgestelde belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het toepasselijke gebied.”

Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van EHS (groen en bruin) (bron: Omgevingsverordening provincie Groningen 2009)

Figuur 2. Beheertypen dennen-, eiken-, beukenbos (donker groen), botanisch waardevol akkerland (lichtgroen) en laan (roze) in en rond het plangebied (bron: Beheerplankaart 2015)

De actuele natuurwaarden van de bomengroep zijn niet erg hoog. Het bos waarin deze staan, is in het Natuurbeheerplan 2015 zowel op de kaart beheertypen als op de kaart beheertypen ambitie aangeduid als ‘dennen-, eiken-, beukenbos’ (beheertype N15.02). Dit is een van de meest voorkomende beheertypen in Nederland. In de bomengroep domineren beuk en zomereik. Tevens groeien er jonge exemplaren gewone esdoorn, enkele exemplaren douglasspar en Amerikaanse eik en een tamme kastanje. Belangrijke abiotische kenmerken van een dergelijk bos zijn over het algemeen rust, stilte en donkerte. De bomen hebben een grote schaduwwerking waardoor een struik- en kruidlaag nagenoeg ontbreekt. Voor grondgebonden zoogdieren is hierdoor erg weinig schuilgelegenheid. Het bos ligt op een zure, droge en leemarme zandgrond, hierdoor is de floristische rijkdom niet hoog. Het bosgebied waarin de bomengroep staat, is vooral voor vogels zoals boomklever, vink en grote bonte specht van waarde als broed- en foerageergebied. De ligging nabij een woonwijk en het gebruik van het manegeterrein met bijbehorende voorzieningen maakt het voor meer verstoringgevoelige soorten zoals roofvogels ongeschikt. Het bosgebied heeft ter hoogte van de manege geen door Gedeputeerde Staten vastgestelde belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Toetsing

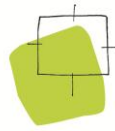
De ontwikkelingen hebben een ruimtebeslag van rond de 300-500 m² op de EHS tot gevolg, dit is een zeer gering oppervlak in verhouding tot het gehele beschermde bosgebied. De samenhang van het bosgebied blijft in stand aangezien langs de noordzijde een strook bos intact blijft en er geen blokkade ontstaat (geen barrière en versnippering voor planten en dieren) als gevolg van de ontwikkelingen. Versturende effecten op de rust en stilte zullen vergelijkbaar zijn als in de huidige situatie waarin ook al een buitenrijbak aanwezig is. De kap van de bomengroep maakt het bosgebied ter plaatse wel minder donker. Daar staat tegenover dat de locatie hierdoor meer geschikt wordt voor vleermuizen, zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis, als onderdeel van het foerageergebied.

Gezien de geringe omvang van de ingreep, de aard van de ontwikkelingen en de huidige terreinomstandigheden van het plangebied zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden in het kader van de Nbw 1998 en geen significant negatieve effecten op beschermde gebieden in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid te verwachten.

Conclusie

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat geen vooronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet of een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, dan wel een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.

Met in acht name van het broedseizoen van vogels is een ontheffing van de Flora- en faunawet op voorhand niet nodig. Voor het plan is verder geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig en het plan is op het punt van natuur niet in strijd met de Omgevingsverordening provincie Groningen 2009.

BügelHajema

Plek voor ideeën

Vanuit het oogpunt van ecologie mag het plan uitvoerbaar worden geacht. Het is aan de provincie Groningen om de conclusie omtrent beschermde gebieden in het kader van de EHS te bevestigen.